zend mannen en zeven duizend ruiters onder Gorgias naar Judea. De Joden bereiden zich met vasten, bidden en het lezen der H. Schriften voor tot de strijd, en vol vertrouwen op God, die ook de vaderen uit Egijpte had verlost, vallen zij de heidenen aan, verslaan ze, zodat ze vluchten naar Idumea tot Azote toe: het leger wordt geplunderd en in brand gestoken, en God gedankt voor de grote verlossing.

Het jaar daarop brengt Lysias een nog groter leger van zestig duizend man en vijf duizend ruiters naar Judea, doch wordt door Judas, die slechts tien duizend mannen had, verslagen. Nu gaan de Joden naar Jerusalem, dat verwoest is; zij maken groten rouw. Daarna stelt hij eerlike en godvreezende priesters aan, bouwt een nieuw altaar, herbouwt de tempel, herstelt de godsdienst, en versterkt de stad met muren. Ook zetten zij de 25e dag van de negende maand Charleu tot een feestdag voor het volk. (Hfdst. 3 en 4.)

Als de volken rondom Judea horen dat de tempel herbouwd is, besluiten zij de kinderen Israëls te verdelgen. Maar Judas verslaat ze één voor één, neemt hunne steden in en trekt met Jonathan zijn broeder zelfs over de Jordaan. Terwijl Simon Galilea van vijanden verlost, wordt Galaaditis (Gelead, door hen veroverd. Een zekere Josephus en Azarje willen nu ook doen wat de Makkabeen hebben verricht, maar werden door Gorgias verslagen en moesten vluchten naar Judea. (Hoofdst. 5.)

Koning Antiochus slaat begeerige ogen op de rijke stad Elimais, om haar te plunderen. Dit mislukt, en tegelijkertijd hoort hij van de tegenspoed zijner legers in Judea, wordt ziek en sterft, maar belijdt vooraf, dat hij tegen Judea heeft kwaad gedaan en daarom in een vreemd land moet sterven.

Zijn zoon Antiochus Eupator volgt hem op. Als nu Judas de burgt, door Lysias te Jerusalem gebouwd belegert, vragen de belegerden om hulp bij de koning, die nu komt met een groot leger van honderd duizend voetgangers en twintig duizend ruiters, en twee en dertig olifanten, van alle volken bijeengeraapt. De olifanten droegen op hun rug sterke torens met twee en dertig mannen er in. De Joden vallen hem wel aan, maar kunnen hem niet overwinnen, ofschoon zij grote dingen doen, zo b.v. gaat Eleazar Auäran onder een olifant, steekt hem dood, maar wordt zelf ook gedood, doordat het beest met de toren op hem valt. Als hij echter niettegenstaande de honger in Jerusalem de stad niet kan innemen, maakt hij vrede met de Joden, omdat hij verneemt dat Philippus, die hem had opgevoed, koning wil worden. Zo wordt het nodig geacht vrede met de Joden te maken, terug te keren naar Antiochie om tegen Philippus oorlog te voeren. (Hoofdstuk 6.)

EEN HEERLIJK BESLUIT.

De Synode der Gereformeerde Kerken van Z. Afrika, vergaderd te Reddersburg, heeft besloten voor de kweekschool der kerk geen affiliatie (aansluiting) bij de Gouvernements Universiteiten te vragen, en ook geen inlijving.

Dit besluit is gevolg van gewetensbezwaren, die de kerk heeft, vooral in betrekking met de bepaling, dat geen professor aan een Universiteit mag worden gevraagd naar zijn geloofsovertuiging.

De Synode acht die bepaling voor de kerk onaanneembaar.

Ofschoon de Synode door dit besluit grote geldelike voordelen prijs geeft, is zij, niettegenstaande zij dit goed weet, toch blijven staan bij haar beginsel.

Velen zullen misschien dit dom noemen, maar wij niet. Wij verblijden ons er over. Het zijn m a n n e n, die zo kunnen en durven besluiten, zij verkopen hun geweten niet voor een paar honderd ponden goud. Mag het moeielik zijn in deze dagen meer geld te vinden voor kerkelike doelen, wij vertrouwen dat de Heer deze kerk rijkelijk zal zegenen.

Zo'n besluit kan ook de leden der kerk helpen in alles op eigen benen te gaan staan en om hulp alleen op te zien tot Hem, die in den Hemel woont.

v. B.

OOM SARELS FONDS.

Reeds verantwoord	£248	8	5
Van Marthje Viljoen	0	1	0
	£248	9	5

Van die kleine Marthje deze maand weer 1/- met belofte elke maand dit bedrag te zullen sturen.

Wat beschaamt die kleine jonge dochter velen. Wij danken haar: zij kan overtuigd zijn dat de Heere haar zal zegenen. Zijne belofte is: de zegenende ziel zal vet gemaakt worden."

Overigens kwam er niets in. Velen, die reeds het vorige jaar één of meer ponden hebben beloofd, vergeten hunne beloften; alleen een broeder heeft bericht dat hij wegens misoogst nu zijne belofte niet kon houden, maar later zou sturen.

Onze afgevaardigden op Rings en Algemene Vergaderingen stemmen voor kweekschool, maar als ze thuis komen, doen ze niets. Ze geven niet, kollekteeren niet, spreken niet! Welk een liefde voor de Heer! OOM SAREL.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan **Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.**

ADVERTENTIEN.
Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt.
Familieberichten **6d.** per regel.
Prijs per Jaargang **7s. 6d.** vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan **de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**
Alle brieven voor de Administratie te zenden aan **Mevr. J. A. WORMSER, Bus 748, Pretoria.**

No. 4. PRETORIA, 15 OKTOBER 1918. JAARGANG X.

Te lezen: Psalm 42. Te lezen: Psalm 25: 6.

Tekst Psalm 42: 2, 3b. Ps. 42: 1. Gez. 106: 4.

Er is waarschijnlik niemand, die niet weet wat dorst is. Elk mens maakt vroeger of later er kennis mede in zijn leven, want water is een van de vereisten des levens. Bij zijn intrede in de wereld is water een van zijn eerste behoeften, en als hij haar verlaat een van zijn laatste. Ja, dorst vergezelt hem over zijn ganse levensweg. Evenmin als hij zich van zijn schaduw kan losmaken, evenmin kan hij van dorst geheel bevrijd raken. Zij is ook een van zijn gevaarlikste vijanden, want wordt zij niet bevredigd treedt de dood als een onvermijdelik gevolg in.

Om enigszins een idee te vormen van de ernst van de dorst, willen wij ons, in de geest, verplaatsen bij een van de gebeurtenissen, die in ons geschiedrollen als met bloed opgetekend staan en de naam van de "Dorstlandstrek" draagt.

De trek beweegt zich langzaam in een noordoostelik richting in de Kalahari woestijn voort. Dagen aaneen wordt zij voortgezet. Zover het oog zien kan zijn niets dan droge, dorre, zandheuvels. Geen spoor van water is er in de omtrek te bespeuren. Mens en dier hijgen naar water. Des daags steken de hete stralen van een medogeloze zon. De kelen van mens en dier zijn droog en de tongen gezwollen van dorst. Als de vuren des avonds aangestoken zijn springen de dieren heen en weer over de vlammen, of likken de banden der wielen, die glinsteren in de bleke maanlicht. Soms stijgt de nood zo hoog, dat men een van de trekdieren doodt om met zijn warm bloed enigszins de ondragelike dorst te lessen.

Ziet daar. M.L. een flauwe beeld in vergelijking met de "dorst der ziele" waarvan in ons tekstwoord sprake is.

David bevindt zich ten oosten van de Jordaan in een van de woestijnvlakten aldaar. Hij is ver van het heiligdom Gods, vluchtende voor zijn zoon Absalom. In onze verbeelding zien wij hem daar op een van de kleine zandheuvels zitten. De zon schiet hare stralen loodrecht naar beneden met verzengende gloed op het brandend hete zand van de woestijn. Ginds ziet hij een hert, wiens jagende flanken, opengesperde kaken en uithangende tong, hem dadelik tot de gevolgtrekking laat komen, dat het dier door een geweldige dorst gekweld wordt. Het dal waar gewoonlik water te vinden is, is nu droog als een steenrots. En als vanzelf onboezemt hij zich van het onweerstaanbaar gevoel in zijn hart, en in dichterlike taal roept hij uit in de woorden van onze tekst: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot u, o God."

Zijn ziel verlangt naar gemeenschap met God. Eenzaam en verlaten gevoelt hij zich en als in wanhoop roept hij uit: "Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God."

Naar aanleiding van onze tekst willen wij dan met u stilstaan korteliks bij vier hoofd gedachten. Wij vragen dan:

I. Wat is die ziele dorst?
II. Hoe wordt die ziele dorst veroorzaakt?
III. Wat is het gevolg daar van?
IV. Op welke wijze kan die dorst gelest worden?

I. Wat die ziele dorst eigenlik is.

Van nature is de mens een vragend en zoekend wezen. Vroeg reeds in zijn leven begint hij

met het stellen van vragen. Naar mate zijn verstand en zelfbewustzijn ontwikkelen neemt zijn ernst toe met het vragen en onderzoeken naar het "HOE" en het "WAAROM" der dingen, die hij rondom zich waarneemt. Hij wil beslist weten waarom de dingen er zijn, en om welke reden ze juist ZO en niet anders zijn.

Van waar nu, komt die nieuwsgierigheid? Is het hem aangeboren of is het iets dat van buiten af op hem inwerkt? Daarop kan slechts één afdoend antwoord gegeven worden: zij vloeit uit de ziel des mensen voort. Dáár heeft zij haar oorsprong. Zij is hem aangeboren, en openbaart zich bij alle mensen. Men treft dat verschijnsel aan bij de barbaar zowel als bij de beschaafde mens.

Met het opwassen des mensen neemt die nieuwsgierigheid een ander vorm aan, en doet zich voor in een inwendige dorst naar iets hogers en beters. De dingen dezer wereld kunnen de mens dan niet tevreden stellen, en er is een gedurig jagen en hijgen bij hem om die dorst te bevredigen.

Onderzoeken wij nu die dorst is in zijn diepste wezen, dan blijkt zij een zoeken naar "waarheid" te zijn. Alles wat de mens rondom zich waarneemt is gedurig aan verandering onderhevig. Nergens ziet hij iets dat onveranderd blijft en hij gevoelt zich gedrongen om met de dichter uit te roepen:

"Ach, wij vinden waar wij staren, niets bestendigs hier beneen.

Op den weg die wij betreden staat geen voetstap die beklijft!"

Het leven van de mens is maar een stipje in vergelijking met de eeuwen die reeds vervlogen zijn. Vandaag wordt hij geboren, morgen sterft hij, en zijn plaats kent hem niet meer. Geslachten komen, en verdwijnen. Zelfs de wereld rondom hem is gedurig aan het veranderen. Waarheen hij ook zijn blik moge wenden, overal ziet hij dat de tand des tijds niets onaangeroerd laat. Is het dan een wonder, dat de mens zoekt naar waarheid, naar iets bestendigs, naar een vaste fondament, naar iets dat zijn ziel bevredigen kan? Zijn ganse wezen zegt het hem dat het "ware leven", "de waarachtige waarheid", niet hier beneden is. Doch die dorst is niet alleen een zoeken naar waarheid, zij is tevens een onuitsprekelik verlangen naar RUST en VREDE voor het gemoed.

Vóór de zonde in de wereld kwam heerste er een hemelse harmonie in de ganse schepping. In het hart des mensen was er toen ware vrede en rust, die, als het ware, daar ingegrift was door God zelf. Maar ziet! welk een ommekeer de zonde teweeggebracht heeft? Zij wiste die rust en vrede uit. Droevig is alles veranderd in hem! Dat kostbaar kleinnood, "vrede", is vervangen door on-vrede, en rust moest plaats maken voor on-rust. Met angst en rusteloze ijver zoekt hij nu die vrede, "die alle verstand te boven gaat", weer te herwinnen. In zijn binnenste is er een geweldige tweestrijd. Een kamp op leven en dood is er aan het woeden. Ja, het is de nacht der zonde strijdende tegen het geschonden beeld Gods, dat nog in de mens overgebleven is. Satan wil, indien mogelik, het laatste spoor van God in des mensen hart vernietigen.

Ook de natuur openbaart die behoefte naar rust en vrede. In de dieren-wereld zien wij bloed en strijd aan alle kanten. Ja, als een vretende kanker woekert de zonde in haar voort. Wat verkondigen ons de voortdurende twisten onder de volkeren, die wrede en verwoestende oorlogen? Verkondigen zij ons niet dat er een gemis is aan rust en vrede? Ach! hoe droevig is Gods schone schepping ontsierd door die akelike sporen der zonde! De ganse schepping is zuchtende naar rust en vrede.

Eindelik is die dorst der ziele een verlangen naar iets hogers en beters.

Bij het dier is het aangezicht naar de aarde gekeerd, bij de mens naar de hemel. Het dier heeft geen zelfbewustzijn, en ook geen onsterfelike ziel, terwijl de mens beiden heeft. Des mensen aangezicht is naar de hemel gekeerd om, als het ware, hem eraan te herinneren dat hij zijn heil van boven, dat is van God, verwachten moet. Er is geen volk of mens op aarde bij wien men geen aanknopingspunt vinden kan voor het hogere. Soms is dat gevoel voor het schone, het hogere, verstompt, doch zij is nochtans aanwezig bij hem, en is de oorzaak van die onrust, die hem zo ongelukkig doet gevoelen. Bij de beschaafde mens is dat zoeken naar het hogere veel zichtbaarder en sterker, dan bij de heiden, hoewel het bij laatsgenoemde duidelik merkbaar is. De mens is zich bewust dat hij voor iets hogers bestemd is, vandaar die dorst der ziele.

Dat zoeken naar waarheid, dat verlangen naar rust en vrede is niets anders dan een zoeken naar gemeenschap met God. Met geweld werd de mens door de zonde van de zoete gemeenschap met zijn God gescheiden, en nu dorst zijn ziel ernaar zodat hij, gelijk ons tekstwoord zegt, "schreeuwt" naar zijn God.

En dit brengt ons nu om te spreken over de wijze II. Waarop die dorst der ziele veroorzaakt wordt. Zij wordt veroorzaakt door het gevoel van afhankelikheid, de mens eigen. Er is geen mens op aarde, die niet in zijn innigste wezen een bewustzijn omdraagt, dat hij in betrekking staat tot iemand of iets, dat buiten hem is, i.e., hij heeft een Godsidee in zich. Treffend openbaart dat gevoel zich bij heidense volkeren in hunne afgoden. Hoewel zij, in sommige gevallen, zo diep van God vervallen zijn, dat bij hen schijnbaar de Gods-idee geheel verloren is gegaan, toch heeft er in de diepste diepte van hunne zielen een onuitwisbaar gevoel, dat er een wezen is van wie zij zich diep afhankelik weten. Nog nooit is een volk of mens op aarde gevonden, die niet een voorwerp heeft, dat door hen vereerd wordt als een God. Bij de Israeliet die Gods idee helder voort in de vroegste eeuwen. Toen de ganse mensdom nog in de duisternis van onkunde gehuld was, werd de jood bestraald door het heerlik, licht der openbaring. Hij was de begenadigde des Allerhoogste, en zijne ganse geschiedenis openbaart dat gevoel van afhankelikheid, aan de levende God. Bij de Kristen leeft dat gevoel het helderst voort, want hij WEET zich afhankelik van HEM door Wie en in Wie hij zich beweegt en leeft.

Veroorzaakt het gevoel van afhankelikheid die ziele dorst, nog veel meer die ongenoegzaamheid van dit aardse leven. Er is wellicht niemand, die zich niet soms bitter teleurgesteld gevoelt met dit leven. Als men dikwels meent het beste van dit leven genote nte hebben, dan vooral wordt men zich bewust van een leemte hier binnen, die weigert gevoed te worden met aardse genietingen. Zij wekken en verscherpen slechts dat gevoel. Hoe meer men tracht om zich te vergenoegen met dit aardse, des te scherper gevoelt men die ongenoegzaamheid. Nergens zal men ook iemand aantreffen die volkomen tevreden is met dit leven. Zij hij rijk of arm, aanzienlik of onaanzienlik, de ongenoegzaamheid is zijn deel. Nooit is er een aardse vreugde die geheel volmaakt is. Altoos verbittert, de ongenoegzaamheid de kelk des genots, die de mens zich aan de lippen zet. Hoe diep gevoelt de ziel die ongenoegzaamheid niet in hare dorst naar gemeenschap met God.

Voorts wordt die dorst veroorzaakt door het Godsbewustzijn, dat in de ziel van elk mens sluimert. Hoe helder straalt Gods liefde voor zijne schepsels hier door. Rechtvaardiglik had Hij de mens hier kunnen overlaten aan zijn lot, na de zonde val. Doch ziet wat hij deed. In de mens plantte hij dat onvernietigbaar bewustzijn van hemzelven. Gedrongen door zijne liefde tot de mens, liet Hij hem niet aan zichzelven over, maar nog altijd heeft God de terugkeer tot Hem aan de mens vrijgelaten. De mens, door de zonde van God afkerig geworden, heeft op alle mogelike wijze getracht om het verband tussen God en hemzelven door te hakken. Op natuurlike gronden heeft hij getracht de bewustzijn te verklaren, doch het mislukte hem, want zij is Goddelik van oorsprong. De eindige mens kan onmogelik het oneindige verklaren. Gelukkig kan hij het ook niet vernietigen, want was dat mogelik, dan zou hij zich totaal van God hebben losgerukt, dan was er ook geen aanknopingspunt in hem meer voor het Goddelike. Als een roerloos vaartuig zou hij dan op de levensoceaan hebben rondgedobberd. Evenmin kan hij dat bewustzijn in zich vernietigen. Wel kan hij het verstompen, en zodanig misvormen, dat het vaak geheel vernietigd schijnt, doch het blijft voortbestaan en de Allerhoogste oefent door dat bewustzijn invloed uit op de mens. In de ziel zetelt het, en in die ziel, die door de zonde van God afkerig is geworden, wekt het een innerlike drang—een onweerstaanbare dorst naar God. In vele gevallen is de mens onbewust waarnaar hij dorst. De heiden, b.v. gevoelt wel die dorst, maar ze is hem een onverklaarbaar verschijnsel, totdat hij met God in aanraking komt. Is dat Godsbewustzijn uit God voortgekomen natuurlikerwijze zal ze dan dorsten naar de bron zijner oorsprong.

Eindelik wordt de dorst der ziele opgewekt door de geest van God. Die geest van God is gedurig werkzaam in des mensen hart, om hem te overtuigen van zonde, en een heimwee bij de zondaar op te wekken naar het ware huis daar boven. De geest strijdt met de verkeerde neigingen des harten, en maakt de mens ongelukkig met zijn toestand. Het werk van de geest Gods is tweeledig. IN de mens is hij bezig een verlangen naar God op te wekken, en bij God bidt hij VOOR de mens met onuitsprekelike verzuchtingen. Zolang de mens zijn hart niet met opzet toesluit tegen de geest, werkt hij voort in hem. Doch door gedurige verharding en volharding in de zonde en verontachtzaming van zijn stem kan hij hem bedroeven zodat hij de mens uiteindelik verlaat. Van SAUL week hij geheel en al en een boze geest nam zijn plaats in . Ontzettende waarheid! Hoe voorzichtig dient de mens niet te wezen in zijn verhouding tot Gods geest-

Hebben wij nu gezien wat de oorzaak is van de ziele dorst, dan willen wij enige ogenblikken stilstaan om te letten:

III. Op het gevolg van de zieldorst.

Het gevolg is van overwegend belang, en derhalve is het gebiedend noodzakelik dat we er keurig acht op zullen slaan.

Al een eerste gevolg der ziele dorst, ontstaat er bij de mens een diep gevoel van ontevredenheid met zijn toestand. Hij kan die dorst niet verdragen. Want als een vretende kanker knaagt hij gedurig aan de ziel. Dat geknaag is minder kwellend zolang de mens zich nog in de zondeslaap bevindt. De wroeging is er wel, doch zij is houdbaar, en in die toestand laat de mens zich geduldig voortdrijven op de baren der zonde, zonder juist acht te geven waarheen hij drijft. Veelal is het leven hem dan doelloos en onverschillig. Soms mag het wel gebeuren dat hij door de een of ander gebeurtenis tot tijdelike ontwaking komt, doch de zorgvuldigheden dezes levens fnuiken weldra die tijdelike vlam der ontwaking. Het geweten is nog niet tot volslagen nuchterheid gekomen van de bedwelmende walmen der zonde. Voor zijn eigen heil is hij nog geheel en al blind. Wordt echter, het geweten geheel wakker geschud, dan vindt er een totale ommekeer plaats. De ontzettende ernst des levens wordt hem nu recht duidelik. Die stemme Gods, die zolang gezwegen heeft, of door de mens veronachtzaamd is geworden, begint nu met donderend geweld tegen hem te getuigen. Klaar en helder leest hij nu de beschuldigingen van het geignoreerde geweten, en hij is zich bewust in zijn ziel, dat die beschuldigingen rechtvaardig zijn. Ongelukkig en uiterst ontevreden gevoelt hij zich nu. Voor die rechtbank heeft hij geen genade te hopen. Ze is onverbiddelik streng. Dan doet het geweten zich gelden als een absolute authoriteit, en treedt richtend op tegenover zijn doen en laten, hem verkondigende dat hij, bij het gebruik van zijne vrijheid, wezenlik van God afhankelik is, en aan hem verantwoording schuldig is. Niets kan hem bedekken tegen het uitspraak, die daar geveld wordt. Hij aanschouwt zich zelve nu in het licht waarin God hem ziet, en hij krijgt een gezicht van zijn eigen inwendig toestand. Met dubbele kracht laat de dorst der ziel zich dan gevoelen, en zijn ziel schreeuwt naar de bron des levens. Hij wordt zich bewust dat zijn ziel sterven zal indien zij niet gelaafd wordt aan die bron des heils. Hoe diep gevoelt de mens dan zijn eindigheid, en hoe verlangt hij dan naar de zoete gemeenschap met de oneindige God.

Met diepe ernst begint hij nu pogingen aan te wenden om die dorst te stillen. Het is hem nu duidelik geworden, dat het zo niet langer kan blijven. Er moet verandering komen, want hij is ten einde raad wegens de kwellingen der dorst, en hare folteringen worden hem hoe langer hoe pijnliker. Al dadelik doen zich verschillende bronnen voor en gretig grijpt de arme mens er naar. De een tracht de dorst te stillen door het vergaderen van aardse schatten, een ander door aanzien en eer, en een derde weer door iets anders. De arme mens grijpt naar enig iets zolang hij maar bevrediging kan vinden voor zijn dorst. Hoe sterker het gevoel van dorst, des te ernstiger zullen de pogingen zijn om haar te lessen. Als voorbeelden van ernstige zoekers om de dorst hunner zielen te lessen zouden wij hier kunnen noemen, een Maarten Luther, Ignatius Loyola, en vele anderen.

Wat treffen wij in de heiden landen aan? Hartverscheurende tonelen. In zijn blindheid tracht de mens op alle mogelike wijze die dorst te lessen. Moeders offeren hunne eigene kinderen op aan de afgoden. Anderen kastijden hunne lichamen met vreselike wreedheden, alsof de kastijding van het arme lichaam de dorst stillen kan.

Ziet daar een ander gevolg van die ziele dorst. Ja, het ganse mensdom gaat gebukt onder de folteringen dier dorst. In zijn streven om bevrediging ervoor te vinden is geen opoffering hem te zwaar. Hij heeft alles ervoor feil zolang hij maar dat geknaag aan zijn ziel stillen kan. Waarschijnlik zal de vraag nu gedaan worden of er dan geen bron is waar die dorst gelest kan worden en indien er wel een is, hoe haar te bereiken, en van haar gebruik te maken?

Ter beantwoording dier vraag letten wij dan eindelik:

IV. Op de wijze waarop die dorst gelest kan worden. Ontegenzeggelik is het nu gebleken dat er bij de mens een onweerstaanbare dorst is. In zijn wezen is er iets, dat hem laat gevoelen, dat de bevrediging zijner dorst buiten hem ligt, en van boven moet zijn. Het is hem gebleken dat hij in zich zelve onmachtig is haar te lessen. Door de zonde is de mens van zijn God vervreemd geworden; wat nog meer is, hij isgode vijandig gezind. Door de zonde is hij besmet geworden, zodat hij niet meer persoonlik met God in aanraking kan komen. Een Middelaar was dus noodzakelik, die tussen God en het zondig mensdom kan staan. God is een heilig Wezeu, en was het ons aan hemzelve verschuldigd om de schending van zijn eer te herstellen, door de zonde in

de Middelaar te straffen. Zulk een Middelaar werd de mensen gegeven in de persoon van Jezus Kristus, de zoon van God. In hem straftte God de zonde, en door hem werd de mens weer in staat gesteld om met zijn God in aanraking te komen. "God was in Kristus de wereld met zichzelven verzoenende, hunne zonde hun niet toerekende, want Dien, Die geene zonde gekend heeft, heeft hij zonde gemaakt voor ons, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem."

Wat in het Oude Testament op zovele plaatsen voorspeld werd, was nu letterlik vervuld. Door de verschijning van de langverwachte Messias kreeg de Satan een geduchte tegenstander, die bestemd was zijn macht geheel te verbreken. Zelfs de dood werd door Kristus overwonnen.

Daar, op Golgotha's kruin, werd de machtige vijand des mensen geheel verslagen.

Zulk een Middelaar gaf God aan de mensen. Hij is de bron waar de ziele dorst gelest kan worden: "Zoo iemand dorst die kome tot Mij en drinke."

Bij hem alleen kan die dorst gelest worden, geheel en al ,immers hij zelf zegt: "Zoo wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem geven zal, die zal in der eeuwigheid niet dorsten." Dat wat voor de mens onmogelik was heeft hij nu mogelik gemaakt. De ketens der zonde, die de mens boeiden, werden door hem verbroken. Hij is des mensen voorspraak bij de Vader. Dat recht behoort hem alleen toe, want hij heeft aan Gods eisen voldaan.

Voorts is hij de bron der ruste voor het onrust gemoed. "Komt herwaarts tot mij allen die vermoeid en belast zijn en Ik zal u rust geven." Welk een vriendelike uitnodiging! Niemand wordt uitgesloten. Allen zijn welkom, hoe laag een zondaar ook gevallen moge zijn de weg tot Kristus blijft hem altoos vrij. Kristus zoen dood is genoegzaam voor de hele wereld, en geen zondaar behoeft te aarzelen zijn toevlucht tot Hem te nemen.

Maar hoe zal die arme ziel zijn dorst nu lessen aan die bron?

Die dorst kan alleen gelest worden door een kinderlik geloof in de zoenverdienste van Jezus, Die de algenoegzame bron is. "Niemand komt tot de Vader dan door Mij."

De mens behoeft niets te doen ter vergoeding voor de genade aan hem betoond door Kristus. Zijne zonde wordt hem om niet vergeven. Alleenlik moet hij Jezus aannemen als zijn Middelaar door het geloof. Doch heeft hij hem aangenomen dan moet hij met de zonde breken, en door de Heilige Geest wordt een nieuw schepsel van hem gemaakt, zodat hijuitroepen kan: "Het oude is voorbij gegaan, ziet, alle dingen zijn nieuw geworden."

Is de dorst door Kristus bevredigd, dan begint er weer en volkomen harmonie in de ziel te komen. De onrust wordt vervangen door vrede in het gemoed. Om tot kennis te komen van de weg tot Kristus heeft God zijn woord aan de mens gegeven. Daarin vindt de mens de nodige aanwijzingen, die hem tot kennis van de weg des heils brengen kunnen. Dat woord is de staf, die hem gegeven is om over de oneffen wegen van dit aardse leven veilig te kunnen voort wandelen. Het getrouw bezoeken van Gods huis en de omgang met Gods kinderen is heilzaam, en daardoor kan de dorstige ziel gebracht worden tot de fontein des heils.

Geachte lezer, is in der waarheid de verzuchting van uw hart: "Mijn ziel dorst naar God?" Is uw ziele dorst reeds gelest? Is de gemeenschap met uw God in de binnekamer u een zalige voorrecht en heerlik troost?" Is God u nader dan enig mens op aarde, en maakt tijdelike vervreemding van God u onbeschrijflik ongelukkig?

Dorst gij waarlik naar God? Treedt dan vrij toe en lest uw dorst in hem. Hij is een medelijdende hoge priester, want, uitgenomen de zonde, is hij ons in alle dingen gelijk geworden. Al drukt u de zonde neer, al gevoelt gij u verlaten en eenzaam, dan blijft het geloof op Hem uwe enige vertroosting. Hoe dikwels hebben wij niet gebeden in de angst onzer ziele: Ach, Heer! geef gij ons toch ogen des geloofs, opdat wij altoos de zon der gerechtigheid moge aanschouwen. Hoe vertroostend klonk ons dan niet de woorden der Schrift: "O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk."

Amen.

Eén man met God is altijd in de meerderheid.

* * *

Hoe hooger berg, hoe dieper dal,
Hoe groter man, hoe lager val.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Oktober 1918.

Waarde Neef Willem!

De zomer is gekomen! Wat is het land nu mooi. Alles is zo fris groen. De perzikboom met zijn rode bloem, de peer in 't wit, hoe kleurig ziet alles er uit. Hoeveel fraaier is het voorjaar met zijn vol leven, dan de winter met zijn doodsheid.

Mijn brief in het Augustus-nummer heeft bij sommigen verwondering of ergernis gegeven, altans ik ontving twee brieven er over, die ik nu ga bespreken.

Eén volgt hieronder in zijn geheel.

RECHT OF VERKEERD.

Waarde Redakteur,—Oom Sarels brief van 15 Augustus is boven mijn verstand en ik wens graag van Oom Sarel inlichting te verkrijgen. Niet om korrespondenties uit te lokken, maar om tot de overtuigende waarheid te komen en daarom vraag ik U plaatsruimte voor het volgende:

"Moet ik verstaan uit uw schrijven dat de gemeenteleden van die zekere gemeente verkeerd waren en die leraar recht? of heeft Oom Sarel slechts één zijde van de zaak gehoord, of beschouwt Oom dit maar van één kant?

De Kerkbodes van 27 Junie, 11 Julie, 25 Julie, 15 Augustus en 22 Augustus maken die zaak aan beide kanten duidelik. O.a. heeft de Sekretaris van de protesterende partij bewezen, dat zij drie jaren lang tevergeefs alle pogingen aangewend hebben bij hunne kerkelike autoriteiten om op vredelievende wijze recht te verkrijgen: er was geen andere uitweg meer.

Nu komt de vraag bij mij op, zal een gemeente lidmaat wagen iets onjuist te publiceren? en moet onrecht dan niet uit de kerk verbannen worden?

Oom Sarel is bevreesd voor het "Wee U" in Jesaja 5:20. Maar moeten de lieden die geprotesteerd hebben, dat een leraar twee ambten kan bekleden, dan ook niet vrezen voor het "Wee U, die het kwade goed heten en het goede kwaad, of instemmen, dat de gemeente verwaarloosd wordt. Heeft de Heer Jezus, dan niet gezegd: "Niemand kan twee heren dienen?"

En is het dan de schuld van de gemeenteleden dat de leraar niet een van de twee betrekkingen wou neerleggen, en bij hun werkelike autoriteiten geen recht konden verkrijgen en naar het hof moesten gaan, en zoals Oom zegt, des leraars ambt vernederd wordt, of is de schuld bij de leraar zelf.

Oom vreest dat niemand zal willen predikant worden uit vrees van niet te zullen salaris krijgen, zo hij niet allen naar de mond wil spreken en huichelaar worden.

Foei, hoe moet ik dit verstaan?

Ik lees nergens in de Bijbel, dat een geroepene in de dienst des Heren geweigerd heeft, uit vrees van niet salaris te krijgen: noch dat zij de mensen naar de mond gesproken hebben. Ook is mij niet bekend van enige leraar in onze dagen, die zijn roeping nakomt die geen salaris ontvangt!

Zijn er dan leraren, die het om salaris doen? dan bejammer ik hen, niet de gemeente; laat hen toch liever een andere betrekking nemen, ze zijn goed geleerd en kunnen betere betrekkingen krijgen, waarvan zij goed kunnen leven, en niet de gemeente in de weg staan. Zij kunnen toch niet tot een zegen zijn.

Moet ik uit Oom's schrijven verstaan, dat gemeenteleden altijd met hun leraars handelwijze moeten tevreden zijn, al zien zij duidelik dat hij tegen Gods Woord handelt? Wij keuren toch niet de handelwijze der Overpriesters en Schriftgeleerden goed tegenover de Here Jezus, en de Apostelen? Petrus heeft gezegd: "Oordeelt gij of het recht is de mensen meer te gehoorzamen dan God." Zij waren de leraren in die dagen. Wij keuren toch het optreden van Luther en de andere Hervormers tegen hun leraren goed niet waar?

Maar Oom, waarom verlaten zovele gemeenteleden onze kerken en voegen zich bij de sekten? Zal een kind door zijn moeder geliefkoosd een stiefmoeder zoeken, en zijn eigen moeder veroordelen? Oom kan toch ver zien, zal Oom dan niet zijn stem in de Hervormer ertegen laten horen, en waarschuwen. Oom heeft toch veel invloed bij de Redaktie en de Redakteur heeft zijn handen zo vol. Zal Oom niet waarschuwen tegen die vele boeken, die deze sekten verspreiden en die zo gewillig gekocht en gelezen worden zonder dat de kopers weten van het gevaar om verleid te worden. Als Oom dit zou doen zou de Hervormer aantrekkeliker worden en meer intekenaars krijgen nietwaar?

En hoe is het dan ook, dat Oom ons nog niets gezegd heeft over het boek van Mevr. Brandt. Zij schijnt zo vurig te zijn ter voorbereiding van de komst van onze Heer, en Oom beveelt het niet aan, en keurt het niet af, waar wij tot U opzien om voorlichting. De Hervormer is toch het mondstuk der kerk.

Ik hoop, dat Oom ons op bovengenoemde onderwerpen zal duidelik maken en verwacht dat het niet nodig zal zijn weer op eerstgenoemde terug te

komen? Maar als Oom mij gaat weerspreken, vraag ik mij te vergunnen mij te verdedigen, want onze kerken zijn te betreurenswaard doods, om daaronder stil te zitten.

De Uwe,
Bedrukt over de toestand.

De andere brief van Mnr. C. J. K., postkantoor M., is van dien aard, dat ik die niet wil laten afdrukken, zoals de Redakteur mij gevraagd heeft. Hij zou onze kerk in schande steken. Mnr. K. vertelt, de leraars spreken te veel over geld: de kerkgebouwen vervallen, dat er veel geld is voor de kerkelike fondsen en dat de leraars n i e t s geven.

Zoals Oom boven schrijft, zou het publiceren van deze brief schande brengen over de kerk. Alleen wil Oom opmerken, dat hij wel gehoord heeft dat de leraars over geld spreken, dat nodig is voor zending, voor armen, voor kweekschool, voor schuld betalen, maar nog nooit heeft Oom gehoord, dat zij geld vragen voor zichzelf. Daarvoor staan ze te hoog. Maar zelfs het vragen om geld voor de uitbreiding van het Godsrijk is een ergernis voor velen van onze tjd, die te geldgierig zijn om voor het Godsrijk iets te doen, en voor anderen die wel geld hebben, voor kleren, voor races, voor bioskopen, politieke vergaderingen en partijen, maar niets voor God en zijn kerk.

Wat nu de brief van de bedrukte Broeder betreft, Oom betreurt het zeer, dat de politieke partijkwestie, zelfs bij zulk een uitnemende Broeder overal wordt gezocht, en misschien gevonden. Oom meende, dat wij in de kerk er ons niet mede zouden inlaten.

Die ellendige kwestie is oorzaak, dat deze bedrukte Broeder de brief in het No. van 15 Augustus geheel verkeerd heeft verstaan.

Die broeder meent, dat Oom de zaak van die leden der kerk, die naar het hof gegaan zijn, niet van beide kanten kent en de leraar voorspreekt.

Ik heb over de zaak zelve geen woord gezegd. Oom heeft op Bijbel-christelik standpunt met verwijzing naar 1 Corinthen 6:1—11, afgekeurd dat kerkpartijen naar het werelds gerechtshof zijn gegaan en van de kerkelike zaak een salaris zaak hebben gemaakt.

Bovendien is voor zover Oom informatie heeft en deze is zeer betrouwbaar, deze zaak nooit gebracht voor de kerkelike autoriteiten. Noch de rings-vergadering, noch de kerkelike kommissie, noch de federale raad dier kerken is ingeroepen, om over deze zaak te handelen. Hoe dus de bedrukte Broeder kon zeggen, dat de protesterenden drie jaren lang bij hunne kerkelike autoriteiten op vredelievende oplossing der zaak hebben aangedrongen, begrijpt uw Oom niet.

Zij, die mensen, niet Oom Sarel, hebben de vraag, of een leraar parlementslid mag zijn en toch leraar blijven, tot een salaris zaak gemaakt en tot een geldzaak. Wie dat nu zijn, weet Oom niet. Hij kent de partijen niet. Oom keurt alleen af, wat Paulus in 1 Corinthen VI ook afkeurt.

De vraag of een gemeentelid iets onjuist zal publiceren, behoeft niet beantwoord te worden! De hele wereld, ook de koeranten liegen tegenwoordig, omdat door de oorlog de Satan is losgelaten. (Johannes 8:44).

Wanneer de bedrukte Broeder zegt, dat een leraar moet werken voor de ere Gods en niet voor salaris, is het een hele mooie en heel vrome gedachte, maar het is toch al te treurig, dat die mooie woorden oorzaak zijn, dat vele leden der kerk om de ere Gods hun beurs stijf dicht houden. O, bedrukte Broeder, er wordt in de pastorieën meer geleden door de ontrouwheid van vrome, mooi pratende mensen, dan dat er gejuicht wordt over trouw der vromen, en overvloed.

Och ja, in de kerk worden de leraars overal en door iedereen gekritiseerd, maar de kerkleden zelf steken nooit hun hand in eigen boezem, en nog veel minder in eigen zak, enkelen misschien uitgezonderd. Hoort men kerkleden over de leraarsstand praten, dan is dit o zo vroom, maar om niet daden en woorden te tonen, wat Paulus schrijft in 1 Tim. 3:1, zover komt men niet. Maar dat is de geest des tijds en een deel van het kruis dragen om Christus wil.

Wanneer de bedrukte Broeder vraagt, waarom zovele gemeenteleden onzer kerken zich voegen bij de sekten, dan antwoordt uw Oom: mijn leraar zegt in zijn kerk zijn er slechts een paar leden door die sekte-ziekte aangetast: een familie heeft die sekte weer verlaten en is naar een der zusterkerken verhuisd en verder, die de kerk verlaten gaan heen, omdat daar geen salaris wordt gevraagd. Oom zegt van hen: laat ze gaan.

Waarom zal Oom waarschuwen tegen al die boeken. Weet de bedrukte Broeder niet, dat als men een boek afkeurt, het juist veel gelezen wordt. Verboden vruchten zijn zoet. Het helpt niet tegen zulke boeken te schrijven: de waarheid komt aan het licht zonder die boekenstrijd. Als strijden tegen sekten en schrijven over boeken, de "Hervormer" aantrekkeliker moet maken, zal Oom Sarel geen pen meer op papier zetten.

Dit is ook het antwoord over Mevr. Brandt's boek. Oom Sarel is niet geleerd genoeg om dat boek te beoordelen. Hij laat dat aan anderen over.

Er zijn in onze kerk zovele geleerde voorgangers die beter kunnen oordelen. Ook zijn er zo velen, die hun leraars overtreffen in beleid (Psalm 119:50) onder welke Oom niet behoort, dat ik denk, dat die verstandige Broeders dan maar eens hun stem moeten laten horen.

Hiermede, Neef Willem, is mijn laatste woord over die kwestie geschreven.

Met vriendelike groete,

Uw Oom,

SAREL.

VOOR DE ZONDAGSCHOOL.

3 November. Te Lezen: Exodus 19 en 20. Israel bij Sinai.

Israel komt bij de berg Sinai op de eerste dag der derde maand, d.w.z. de 15e van Nisan trokken zij uit Egypte; de tweede maand Tjar reisden zij naar Sinai, waar zij op de eerste der derde maand Sivan, dus na 45 dagen, aankwamen. Bij de berg nu legeren zij zich en Mozes beklimt dien. Daar zegt hem de Heer, dat Israel zijn volk is, een heilig volk zijn eigendom en dus Hem gehoorzaam moet zijn. Het volk belooft God gehoorzaam te zullen zijn. Daarop geeft Mozes bevel hoe men zich bij die berg moet gedragen. Zij moeten zich wassen en reinigen als voor een groot feest; geen mens, geen dier mag bij de berg komen, noch die aanroeren; wie dit doet zal gestenigd worden of doodgeschoten Op de derde dag, (de vijftigste na de uittocht is er een zwaar onweer rondom en op de berg, zodat het volk verschrikt. De berg rookt en beeft. Mozes klimt op de berg en verbiedt nog eens het volk de berg te naderen. Daarop wordt de wet der 10 geboden afgekondigd. (Exodus 20:1—17).

Het volk is verschrikt en vraagt, of niet Mozes met hen spreken mag; zij vrezen voor de Heer. Dit geschiedt dan ook.

De wet regelt eerst onze verhouding tegenover God. Wij moeten Hem aanbidden, Hem alleen; geen afgoden hebben, niet vloeken, zijn dag heiligen, vader en moeder eren.

Dan onze verhouding tegenover onze medemensen. Hun leven, hun geluk, hun eigendom, hun goede naam moeten wij eerbiedigen. De gehele wet wordt vervuld in de l i e f d e tot God en tot de medemens. De wet was voor Israel het kontrakt met zijn God. Het volbrengen van dit kontrakt was voorwaarde voor het ontvangen van Gods zegen: het rustte op Gods genadige uitredding en verlossing uit Egypte.

Voor ons is de wet niet meer een kontrakt. Christus heeft ons vrijgemaakt van de wet. Toch is zij voor de Christen de uitdrukking van Gods wil en dus de regel, die wij in ons leven hebben te volgen. Niet de wet brengt ons het leven, maar de volbrenging er van is bewijs van ons leven in Christus.

10 November. Te Lezen: Exodus 32. Het Gouden Kalf.

Nadat in Hoofdstuk 21—23 enige wetten zijn beschreven, klimt Mozes (Hoofdstuk 24) op de berg, met Aaron, Hur en zeventig oudsten. Aan Mozes alleen echter wordt vergund de top te beklimmen, op welke hij 40 dagen blijft om allerlei voorschriften omtrent de offers en plechtigheden, de bouw en inrichting des tabernakels te ontvangen. (Exodus 25—31).

Het volk nu van leidsman beroofd, vergeet zijn belofte, de Heer te zullen dienen. Tot zijn ouden toestand in Egypte, het slaafs navolgen van de Egyptiese meesters is nog niet afgeleerd. Hun ongeloof stelt zich niet tevreden met een onzienlike God: zij willen een zichtbare God hebben zoals de afgoden in Egypte.

Daarom naderen zij Aaron, vragend, dat hij hun goden zou maken, want Mozes bleef weg en zij wisten niet wat hem overkomen was. Aaron geeft toe, maar uit zijn woord: "Geef al het goud, ook de oorsieraden der vrouwen en dochters," zouden wij willen besluiten, dat hij onmogelik dit offer achtte en op die wijze van de eis dacht vri jte komen. Maar op twee dingen rekende hij niet: 1e. dat men voor afgoden alles offert, voor God niets; 2e. dat bij zulke vragen, geen slimme wegen, maar een beslist ja of neen nodig is en helpt.

Een kalf, herinnering aan de stierendienst in Egypte wordt nu door Aaron gemaakt en Israel, vreugdedronken, danst er om heen. Op Gods bevel klimt Mozes af van de berg en hoort, hoe God dit volk wil verderven en uit Mozes een nieuw opbouwen. Doch deze bidt de Heer dit niet te doen, om Zijns naams wil.

Beneden gekomen hoort Mozes het feestgedruis. Toornig breekt hij de stenen tafelen, op welke de wet was gegraveerd en geholpen door de zonen van Levi doodt hij drie duizend man tot straf voor hun ongehoorzaamheid.. Nadat nu verzoening is gedaan over de zonde door die straf, bidt Mozes God om vergeving en wil zelf als offer in de plaats van het volk zich stellen, wat de Heer evenwel niet aanneemt. Ongehoorzaamheid aan God wordt altijd zwaar gestraft.

17 November. Te Lezen: Exodus 33. Mozes tegenover God.

Het is nu tijd voor Israel om de Sinai te verlaten. Mozes krijgt bevel om het volk te doen optrekken. Maar God zal niet mede-optrekken. Het zondige volk zal verteerd worden door God's heilige nabijheid. Dit brengt Israel in rouw. Ook Mozes slaat zijn tenten op buiten de legerplaats; in die tent sprak God tot hem en hij tot God, zoals een vriend spreekt tot zijn vriend. Heerlik voorrecht voor Mozes, maar tevens een zware taak, want hij is nu de middelaar tussen de heilige God en het dwaze ongehoorzame volk.

In die bange dagen bidt Mozes, dat God toch zal medegaan. Hij moet dit volk leiden, maar dat is onmogelik zonder zijn God. Hier toont Mozes hoe groot hij is in zijn geringheid tegenover God. Immers hij vreest, dat, indien hij niet medegaat, de omliggende volken zullen gaan twijfelen aan Gods macht. Omdat Mozes in des Heren oog genade gevonden heeft, zal Hij mede optrekken. Dat is de vrucht der voorbede des rechtvaardigen.

Mozes vraagt Gods heerlikheid te zien. Maar dat is onmogelik, want hij zou bezwijken. Toch vergunt God hem iets van die heerlikheid te zien, als Hij zal zijn voorbijgegaan.

Wij zijn meer bevoorrecht dan Mozes, want wij zien in Christus de heerlikheid Gods.

November 24. Te Lezen: Exodus 34. Mozes wederom op de berg.

Voor dat Israel optrekt, roept God zijn knecht nog eenmaal op de berg. Mozes moet twee stenen tafelen gereed maken en die alleen op de berg brengen.

Hij pleit eerst weer voor zijn volk en belijdt de zonden van zijn volk. God bevestigt het verbond, belooft grote wonderen te zullen doen, maar dreigt ook met zware straffen, als Israel ongehoorzaam is.

Daarna worden verschillende bevelen gegeven:

(a) Israel mag geen verbintenis maken met de heidense volken.

(b) het mag de goden dier volken niet na wandelen;

(c) alle eerstgeborenen moeten de Heer geheiligd worden;

(d) in de maand Abib moet het pascha gevierd worden; de Sabbath zal men heiligen;

(e) driemaal in elk jaar moet al wat mannelik is voor God verschijnen;

(f) geen gezuurd brood mag bij het paasoffer genoten worden.

Veertig dagen en veertig nachten bleef Mozes op de berg, zonder te eten of te drinken. God sterkte hem tot zijn werk om de wet op de twee tafelen te schrijven.

Daaarna verliet hij de berg. Bij het volk gekomen glinsterde zijn aangezicht, zodat men hem niet kon aanzien en men vreesde hem te ontmoeten.

Omgang met God laat ook nu nog der mensen aangezicht blinken als van vreugde en heiligheid.

OP REIS NAAR HET ZENDINGVELD.

Ds. Brandt stelde voor dat ik iets zou schrijven aangaande de reis naar en het leven in het zendingveld. Ik voldoe gaarne aan het voorstel, en hoop dat het de lezers zal interesseeren.

Ik reisde in gezelschap van eerwaarde Schoeman en mej. Botes. Wij ontmoetten elkaar gedurende de treinreis naar Broken Hill.

Mej. Botes is een onderwijzeres die voor een twede term van 5 jaren naar het veld is gegaan. Mnr. Schoeman en ik waren beiden nieuwelingen. Te Broken Hill ontmoetten we eerwaarde Nel, mej. Eliot en mej. Krige opweg naar huis met vakantie. Deze drie zendelingen hadden dragers, tenten, enz. gebracht, waarmee wij de reis weer terug maakten.

Mej. Botes was de enigste die Chichewa kon spreken, en het was dus haar lot om de karavaan in werking te zetten.

Er waren 112 dragers. Eerst werden mnr. Schoeman en ik voorgesteld. Een der mannen, de kapitao, overhandigde ons brieven van de zendelingen uit het veld om ons welkom te heeten en ons te verzekeren van hunne gebeden. Na het lezen der brieven werden de vrachten verdeeld.

Elke drager kreeg een vracht van ongeveer 55 pond. De reis van Broken Hill tot Madsi-Moyo duurde 21 dagen. Zondags reisden we niet. We trokken ongeveer 20 mijlen per dag.

Zodra het 's morgens licht werd stonden we op en terwijl we een kopje koffie dronken werden de tenten afgebroken en tegen dat de zon opkwam waren we gewoonlik al op pad.

Mej. Botes en mnr. Schoeman reden beiden per fiets; ik reisde bij machila, dat is, een hangmat gebonden aan een paal en gedragen door 2 kaffers. Een machila-team bestaat uit 12 dragers die elkander voortdurend aflossen.

Ongeveer 9 uur 's morgens werd er halt gehouden om te ontbijten. Een vuurtje werd gemaakt om koffie te koken, een tinnetje sardines of iets dergeliks geopend en boer-biskuit daarbij gegeten, dan ging het weer verder tot het einde van de dagreis. Gewoonlik waren we tussen één

en twee uur op onze bestemming. Dan werden de tenten weer opgeslagen, badwater aangebracht van de rivier, een van de jongens kookte intussen een dinner voor ons, dat bestond uit soep zonder vlees gekookt, boontjes, gedroogde vruchten, of iets dergelijks. We hadden gewoonlijk een honger als wolven, en alles smaakte dus overheerlik. Tegen dat de zon onderging werd het volk bijelkaar geroepen en hield mej. Botes godsdienst. Daarna ging elkeen zijn kampvuurtje maken voor de nacht. Het was een prachtig gezicht des avonds dat kamp met al die vuurtjes, niet te spreken van de verrukkelike maanlicht avonden die we hadden.

Gewoonlik praatten we nog een poosje bij ons vuurtje, lazen iets, zongen een paar gezangen, begeleid door mnr. Schoeman zijn koncertina, en dan naar onze tenten om de volgende morgen vroeg verder te trekken. Het was een bizonder voorspoedige reis, en wij gevoelden dat er veel voor ons gebeden werd. Na 14 dagen trekken door bos en veld en over rivieren kwamen we op een van onze zendingstaties Hofmeijer genaamd, naar de overleden zendingdokter Jan Hofmeijer. Wij werden zeer vriendelik ontvangen door eerwaarde Pienaar, die daar alleen woont, en blij was weer blanke mensen te zien. We bleven twee dagen bij hem. Verder op ons pad ontmoetten we Ds. en mevr. W. Murray van Nyasaland op weg naar het zuiden voor een jaar rusttijd. De familie van Schalkwijk van Nyanje en wij kampten een dag met hen, en wij voelden allen zeer gelukkig die dag. Weer een paar dagen later kwamen we te Nsadzu, en werden heel vriendelik ontvangen door de familie Groenewald, en een dag later kwamen we te Madzi-Moyo, waar we verwelkomd werden door Ds. en mevr. Pauw, mej. du Plessis, mej. Kestell, en Ds. Krige. Een volgende keer iets over het leven hier.

GEERTJE RIPHAGEN.

VERSLAG VAN DE ALG. KASSIER.

Door ziekte van de Kassier en van zijne familie kan ook nu nog geen verslag gegeven worden van de ontvangen gelden, en zal dit dus nog tot de volgende maand moeten overstaan.

KENNISGEVING.

Tot onze grote spijt, moest wegens de Spaanse Griep, "De Hervormer" ditmaal wat later verschijnen.

DE UITGEVER.

ZENDING.

Reeds voor jaren was het de begeerte van een onzer jonge lidmaten uit Johannesburg om als zendelinge in de wijngaard des Heeren werkzaam te zijn, maar zij kon nog niet dadelik gaan, omdat zij eerst in een betrekking was, en daarna als verpleegster in het grote hospitaal haar opleiding ontving.

Bij de voorbereiding voor de aanneming toonde zij zeer veel belangstelling, en velen zullen zich nog herinneren, hoe zij bij die gelegenheid ook gedoopt werd in de kerk te Vrededorp.

Na drie jaren in het hospitaal behaalde zij haar eind diploma als verpleegster, en ging toen nog voor zes maanden naar een ander hospitaal om opgeleid te worden speciaal voor de kraamverpleging, waarna zij nog enige maanden te Wellington doorbracht. Eindelik kon zij met een reisgezelschap naar het zendingveld gaan om haar lang gekoesterd verlangen te bevredigen, en na een bijzonder voorspoedige reis kwam zij aan te Madzi-Moyo, waar zij tans werkzaam is als hospitaalverpleegster voor de blanke zendelingen en de naturellen.

Hoewel niet door onze kerk uitgezonden is mej. Riphagen uit onze gemeente uitgegaan, en past het ons, die haar kennen en die belangstellen in het werk der zending ook aan haar te denken en voor haar te bidden.

Daarom heb ik haar gevraagd nu en dan ons iets te laten weten over haar werk, opdat wij met beter kennis van zaken ook beter voor haar bidden mogen.

Oorspronkelik was mijn bedoeling korte briefjes te plaatsen, maar aangesien daarvoor geen ruimte is, heb ik de Redakteur van "De Hervormer" gevraagd dit eerste stukje op te nemen.

De Heere heeft nu door mej. Riphagen de gemeente van Johannesburg en ook onze Hervormde Kerk in de zaak der zending betrokken.

Ik hoop dat wij niet weer door personen, die een vooroordeel hebben tegen alles wat met zending te doen heeft, gedwongen zullen worden, deze berichten, die voor velen van belang zijn, uit ons kerkblad te houden. Laat ieder zelf oordeelen of het recht is voor God, de mensen meer te horen dan God. Hand. 4: 19.

L. E. BRANDT.

PERSOONLIKE ZAKEN.

Ds. P. van Drimmelen is vertrokken naar Humpata. Moge zijn bezoek een zegen zijn voor de Broeders en Zusters aldaar.

* * *

Ds. J. J. Prinsloo heeft de beroeping naar Standerton-Volksrust aangenomen. De bevestiging zal D.V. zijn in Januarie 1919.

* * *

Wij vernemen, dat Ds. C. W. du Toit aan zijn kerkeraad heeft bekend gemaakt voornemens te zijn om 15 December a.s. D.V. afscheid te nemen van zijn gemeente en emeritaat aan te vragen.

* * *

Over het huis van onze professor waren zware wolken, door teleurstelling en ongesteldheid zijner echtgenote. Wij zijn dankbaar, dat ze overdrijven en dat mevr. Greyvensteijn beterend is, ofschoon nog zwak. De Heer herstelle haar spoedig geheel. Onze professor onze hartelike deelneming.

NACHTMAAL TE HEIDELBERG.

Niettegenstaande het voorjaar gekomen was op het dorp volop gras en voor ploegen nog tijd genoeg, was de opkomst naar het Nachtmaal maar zwak. Langzamerhand schijnt het of er voor de gemeente Heidelberg maar één Nachtmaal's gelegenheid is, n.l. in April, wanneer er ook aanneming is.

Jammer, dat de opkomst klein was. Ds. A. J. Barger, van Johannesburg, was overgekomen om te helpen en we hadden gehoopt, dat de komst van deze jonge leeraar meerderen zouden hebben bewogen om op te gaan. Zoals echter bijna overal, neemt de wereld, de politiek, de oorlog de harten in Heidelberg ook in beslag.

Ds. Barger hield Zaterdag een treffende preek over Openbaring 3 : 20, en evenzo Zondagmorgen over Jesaja 35 : 7. Het was Evangelie prediking geheei, Christus in het midden van alles. Och of men meer oor en hart wilde geven voor deze prediking die de wereld wint. Zolang echter er geen overtuiging van zonde komt, en honger naar het levende brood, zal zulke prediking wel zijn als van een, die roept in de woestijn. Wij danken Ds. Barger voor zijn overkomen en hopen, dat zijn werk voor onze Kerk een zegen zal zijn.

De dankzegging en avonddienst werd gehouden door onze leraar; middag Jesaja 55 : 8, avond Psalm 145 : 9. 10 kinderen werden gedoopt; 's avonds werden als ouderlingen bevestigd B.Br. I. B. Bierman, J. Smit en G. R. J. Grové; als diakenen B.Br. D. D. Roslie en L. E. Bongers.

De kerkeraad bepaalde, dat het zomer Nachtmaal als in oude dagen zal zijn op Kerstdag, 25 December.

* * *

KERKVIERING TE GERMISTON.

GEMEENTE OOST-RAND.

Op de laatste Zondag van de maand is gewoonlik onze doopzondag te Germiston, en zo was ook op de laaste Zondag in September ons Nachtmaal.

Er waren geruchten van iemand, die gedreigd had de Nachtmaalsviering te verstoren, indien zekere personen daaraan deel namen; maar gelukkig is alles rustig afgelopen.

Ds. Barger leidde Zaterdagmiddag de voorbereidingsdienst, en Zondagavond de dankzegging, terwijl Ds .Brandt Zondagmorgen en middag preekte. De opkomst was vrij goed. Er was geen aanneming.

KERKDIENST Ds. J. VAN BELKUM.

20 Oktober te Heidelberg 10 uur v.m.: Br. Ouderling N. H. Jacobs en Diaken P. D. Bekker 7 uur 's avonds te Vlakplaats.

27 Oktober Nachtmaalsviering Standerton.

3 November te Heidelberg 10 uur v.m. en 7.30 n.m. Br. Oudherling D. J. Strijdom en diaken O. A. Strijdom.

10 November, Nachtmaal te Bloemhof, distrikt Vrede, O. Vrijstaat.

17 November, te Heidelberg, 10 uur v.m. en 7.30 n.m. B.Br. Ouderling J. S. Smit en J. N. van der Westhuijzen.

24 November te Leeuwfontein, wijk Br. Ouderling G. R. J. Grové met huisbezoek.

1 December te Heidelberg, 10 uur v.m. en 7.30 's avonds. Br. Oudeiling B. P. de Beer en diaken N. J. G. Jacobs.

Volgens besluit van de kerkeraal zal het e.k. Nachtmaal, als gewoonlik, gevierd worden op Woensdag, 25 December.

Ds. P. van Drimmelen, die naar Humpata is vertrokken, verzoekt bekend te maken dat het Nachtmaal te Messina op 13 Oktober en te Potgietersrust op 20 Oktober zal worden gehouden D.V.

door Ds. J. J. Prinsloo; te Duivelskloof op 20 Oktober door Ds. H. D. van Broekhuysen.

Het e.k. Nachtmaal te Nijlstroom zal worden gehouden te Waterberg door Ds. J. van Belkum op nader te bepalen Zondag.

* * *

Op 27 Oktober zal door Ds. L. E. Brandt het Nachtmaal worden gehouden te Dullstroom, zo de Here wil.

* * *

Op 8 December hoopt Ds. H. D. van Broekhuijzen Nachtmaal te houden te Pietersburg.

* * *

Ds. H. C. M. Fourie zal Nachtmaal houden te Middelburg op 20 Oktober 1918.

NACHTMALEN IN OKTOBER EN NOVEMBER.

20 Oktober, Middelburg, Vereeniging.

27 Oktober, Krugersdorp, Standerton, Brakpan, Lijdenburg.

KORRESPONDENTIE.

Paddadors,
Sept. 1918.

Lieve Oom Sarel,

Dis lang ,baie lang, geleë, dat ek die laaste maal Oom se brief beantwoord het—maar daar is ook iets, wat mij vingers so lastig val, dat hulle jou waarlik die pen nie kan vashou om aan Oom te skrijwe nie...... Ek weet nie eintlik wat dit is nie, of dit reumatiek is of die piep, wat hulle het; mij vrouw lol die heel dag om mij ore deur te sê, dat dit eenvoudig luiheid is......

In Oom se laaste brief het U een van die brandende kwessies van ons suidafrikaanse samelewe aangeroer, 'n kwessie, wat vir ons eintlik 'n lewensvraag is: die drankhandel. En dáaroor wil ek graag 'n paar woordjies sê, meer om te beaam, wat U geskrijf het, als iets anders.

Dat die grootste vraagstuk vir ons in Suidafrika die naturellekwessie is, weet elkeen, wat 'n biekie nadenk. En viral in verband met die naturel grens die drankkwessie ons aan! In al die beskaafde lande van die aardbol vra die oplossing van die drankvraagstuk die beste harsens van die nasies, en is daar menigmaal bijna onoorkomelike moeilikhede; maar dis tog duidelik, dat die moeilikhede van ander nasies met betrekking tot hierdie saak, vergeleke met die van ons, niks anders als kinderspel is nie: dit draai bij ons maar altijd soos 'n merry-go-round rondom die kaffer.

Die mense, wat hulle inlaat met die vraagstuk van misbruik van sterke drank, kan 'n mens in drie klompe groepeer:

(1) vrijhandel, (2) geheelonthouding, (3) staatskontrôle. Dat absolute vrijhandel, sonder enige beperking, in 'n land soos ons land eenvoudig krimineel is, behoort vir elkeen duidelik te wees—en dat vrijhandel, beperk deur lisensies, soos ons dit nou het, misdadig werk, en misdadigers en tronkvoëls kweek, moet ook al lank al duidelik wees.

Viral die deel van die teenswoordige Drankwet, wat genoem word die "trapping" van verdagte persone, is verskriklik, ja, selfs goddeloos! Denk dit biekie in: 'n regering v e r s o e k sij onderdane, doen enige moeite, haal enige duiwelstreek uit, om sij swakke, en somtijds arme en broodsgebrek hebbende onderdane tot sonde te verlei!! Dieselfde regering, of Parlements-verteenwoordiging, laat elk maand duisende en nogeens duisende ponde uit die land uitgaan na Delagoabaai toe, omdat sij teen loterije, staatsloterije, is, aangesien dit o n s e d e l i k is—maar om arme en verarmde mense tot sonde te lok en tot verbreking van die landswette te lei, d i t i s n i e o n s e d e l i k n i e!

* * *

Maar daar is die twede klomp: die geheelonthouders. Die mense vorm 'n groot deel van die bevolking en bestaan meestal uit voormanne van die Kerk. Dog die geheelonthouding-idee laat mij altijd denk aan die monnike- en kloosterwese van die middeleeuwe. Mense sien nie kans, om teen die wereld en die sonde te strij nie, en vlug dan maar liewers die berge in. Als dit die standpunt van die Kerk is, hoe sal die Kristen dan aan sij hoë en heerlike roeping beantwoord: n.l. om die sout van die aarde te wees, en die hele maatskappij te deurtrek met die heilige Kristelike beginsels? Hoe dit ook sij, ek kan nie help om te denk nie, dat die geheelonthoudings-idee moet en sal feil, net soos die monnike gefeil het.

Dit moet skipbreuk lij, omdat dit o n n a t u u r l i k is. Maar als ons sê, dat dit sal skipbreuk lij, dan wijs die voorstanders van geheelonthouding ons op Amerika, waar dit in sommige State van die Unie dan so'n groot sukses sou gehad het. Ek weet nie, misskien is mij informasie gebrekkig en verkeerd, maar wat ek daarvan kan wijs word, na ondersoek, is, dat die sisteem op die platteland, in klein dorpies ens., 'n sekere mate van sukses had, maar in die groot stede het dit jammerlik gefaal, en was dit 'n absolute mislukking.

En sê ons: die ding is o n n a t u u r l i k, en:

hoe wil julle dan maak met die wijn van die "awendmaal" (nagmaal), want die Here is teen gekunstelde dinge en wil natuurlike wijn hê, (nie ongegiste en dus onnatuurlike wijn nie)—vergelijk die bepaling in Eksodus 20 : 24, 25 omtrent 'n n a t u u r l i k e altaar?—wat sal hulle dan antwoord? Ek weet, als mens hulle wijs op Kana in Galilea, waar die Heiland water in wijn verander het, en vra, hoe hulle dit rijm, dat hulle dan klaar staan met die manke antwoord: Maar daardie wijn van Kana was ongegis, en kon nie dronk maak nie!

Hoe weet hulle dit? Ek het hoor sê, dat die woord, wat in ons taal vertaald is in: "welgedronke", in die Grieks" "methysthôsi" is, wat beteken: (wanneer) mens "dronk" is. Dus die wijn, wat daar op die bruilowwe gebruik werd, het dan tog ook dronk gemaak!

Maar Oom Sarel is slim en gaan baie met predikante en sulke goeters om, en het ook mos al die goevernement gesien, Oom sal mij wel kan reg help?

Dus ek sê, dat die mense, wat baklei vir geheelonthouding, eenvoudig dromers en dwepers is: hulle plan sal nooit deurgaan in ons land nie, en als dit misskien tog deurgaan en wet word, sal dit onprakties wees, en vroeër of later op 'n mislukking uitloop.

* * *

Maar hoe ons nou ook al bontspring, daar blij vir ons ou land met sij miljoene van kaffers net één oplossing van die vraagstuk oor, en dis, wat U reeds bepleit het: s t a a t s b e h e e r. En ek is baia blij ,Oom Sarel, dat U persoonlik 'n geheelonthouder is, en selfs nie eers 'n glasie wijn neem nie, anders sou die voorstanders van geheelonthouding U die beskuldiging na die kop kan gooi: "O, hij is bang, dat hij sij eie glasie sal verloor, daarom pleit hij vir staatskontrôle."

Eén goeie punt, ten minste, spring al dadelik in die oog, en dis dit: Die gewone barman het daarbij belang, dat 'n persoon baia drank koop, al suip hij hom ook nog so dronk, want hoe meer verkoop word, hoe meer wins hij maak. Die regering sal nie op wins uit wees nie, dog die drankverbruik alleen regeleer in belang van die samelewe, en 'n skerpe oog in die seil hou met betrekking tot sedelikheid, gesondheid en welvaart van die nasie, wit en swart.

Daar is alreeds 'n soort proef van die saak geneem, hoewel slegs in 't klein. Dit was in die jaar 1866, dat die munisipaliteit van die stad Gothenburg, in Swede, die hele drankverkoop in die hande van 'n stadsliggaam gegee het. Slegs 'n geringe wins werd geneem, en die gemaakte geld aan die finansiële kommissie van die munisipaliteit oorhandig. Resultaat: onmatige drankgebruik is eens en vir altijd daar aan bande gelê, en tog had die munisipaliteit soveel geld in die kas vir alle vereiste doeleindes, dat dit nie meer nodig was, om spesiale belastngs op die belastingbetaler te lê nie. Die plan het dadelik navolging gevind in baie stede van Swede, en eindelik, in die jaar 1877, is dit ook in die hoofstad, Stockholm, ingevoer. Ongelukkig het ik nie gegewens van jonger datum nie, sodat ek nie kan sê wat vandag die posisie daar is nie. Als ons dus maar net die oneerlike, vaak huigelagtige, houding, wat dikwels in ons wetgewing op die voorgrond tree, kon kwijt raak, en daarvoor 'n eerlike, opreg-kristelike standpunt kon inneem, wat nie bang of skaam is om die bul bij die horings te vat, of die duiwel in die oë kijk nie, sal alles misskien nog een dag regkom, soos Jan Brandt gesê het.

Dus ek herhaal: Die oplossing van die drankkwessie in Suidafrika, is: S t a a t s k o n t r ô l e!

Groetend, jouw Neef,

WILLEM.

Droogekraal, 1 Okt., 1918.

Waarde Oom Sarel!

Dank voor uw antwoord op mijn brief van September l.l. Uw brief van 15 Augustus heb ik goed verstaan: ik zeg met Oom als een predikant wil gaan naar die politiek, dan moet hij zijn ambt neerleggen. Nu Oom vergun mij een ander te schrijven; want Oom weet, ik heb gezegd, ik zal iets van ons zelf vertellen. U weet dat op 31 Augustus waren de twee partijen die nu vecht maar willen vrede maken op Witpoort bijmekaar. Door Gods goedheid is alles goed afgelopen nadat van alle kanten de geschillen bijgelegd zijn, is men tot vrede gekomen, onder voorwaarde dat de Kerkeraad met Oktober Nachtmaal gaat bedanke, en dat in Januarie een algemene verkiezing zal wezen. Ik hoop dat ik de redaksie weer kan voorzien met een paar nieuwe intekenaren. Nu iets anders. Ik versta dat de andere partij even kwaad is: althans een deel er van: ik zal maar hier niet alles zeg, want dan kan ons mogelik Ds. K. verliezen, en dit zal toch niet gaan, dus hiervan genoeg. Maar wat die ergste is, dat is dit. Oud. H. en diaken O. zijn naar de Ring geweest laatste jaar, en nadat zij Ds. Ennis en Ds. Vermooten niet konden krijgen voor konsulent voor ons, heeft Oud. B. Ds. K. gevraagt en gekregen, en wat vindt nu plaats? Nu wordt gezegd het is Oud. B. zijn

schuld dat Ds. K. hier is, en deze dingen verwekken veel kwaad. Ach, de achterklapperij!

Iets anders. Eéndag kort geleden spreek ik iemand en vraagt hem: Man, maar julle is veel mensen hier, en hoe is dit met Zondagschool h ier? Julle het toch veel kinders. Weet u wat hij zegt? Dit: Van Maandag tot Vrijdag heeft die verd...... regering mijn kinders in zijn school, en Zaterdag en Zondag moet hulle van mij kalvers oppassen. Oom, u kanzelf voel hoe ik uit de veld geslagen was: ik had geen woord! Eindelik zeg ik: Maat, nu ja. Kijk, laat de kinders morgen van Zaterdagmorgen tot Zondag twaalf uur die kalvers oppassen en laat ze dan van twaalf tot twee uur in de hok staan; dan jaag de kinders hul weer uit, en even driftig zegt hij: ik zal nog dink daarover; maar ik het geen lust, want ik heb geen dienst van mijn kinders. Oom, zo gaat dit hier bij ons: ik wonder als Oom Sarel eendag hier mogt komen en van zijn kop af ons hier bekijk, wat Oom dan van ons kristelikheid hier zal zeggen. Oom, de 3de Zondag in deze maand het ons weer Nachtmaal, en Ds. K. het gezegd de mensen moet niet mene hij komt hier om hulle te zeggen aan welke partij hij behoort: maar hij kom om hulle van Kristus en dien gekruizigd te vertellen, en weet u, daar is wat hierom de kerk wil verlaat. Is dit niet een schande? Maar de grootste schande is wat hierboven aangehaald is. Nu Oom, beste groete aan Tante. Met ons allen nog goed. Alles juicht hier. Uw vriend,

OU TOM.

ANTWOORD AAN OU TOM.

Uw brief schrijft over goede en slechte dingen. Goed is het vrede maken: goed de begeerte om één prediker te hebben en te houden.

Maar ik begrijp me niet, waarom er geen gekombineerde gemeente Witpoort-Wolmaransstad en Bloemhof wordt gevormd: dan kan men beroepen en is onafhankelik van de Ring. De konsulentgemeenten in onze kerk zijn er maar, om de kleine gemeenten, traag, zuinig en parmantig te maken. Betalen willen ze niet, en toch willen zij zeggen en doen wat zij willen en de welgezinde gemeenten lijden onder hun zuinigheid.

De vader, die vloekt over verplicht schoolgaan, is niet de enige onder de mensenkinderen; er zijn zo vele, treurig om te zeggen. Ze tonen dat ze zijn lui, want de kinders moeten voor hen als slaven werken: meineedig, want ze breken hun doopsbelofte, zorgeloos, want zij zien niet vooruit en bewerken de ondergang van het blanke ras in Zuid-Afrika. De kaffer kinders leren goed en helpen alleen na schooltijd. Zulke mensen moet men maar laten staan: ze zijn onverbeterlik door hun zelfzucht. Misschien zijn de kinderen beter.

Hoe zulke mensen na dit leven zich voor God zullen verantwoorden, begrijp ik niet. Misschien geloven zij uit alles wat in de H. Schrift staat, alleen Spreuken 3:19, en dan kan ik mij hun bezigheid verstaan, die dezelfde is als de beesten: geboren worden eten, drinken, sterven.

Dank voor uw brief. Schrijf maar eens meer.

Groetenis ook aan Lou.

OOM SAREL.

OOM SAREL FONDS.

Reeds verantwoord	£248	9	5
Mevr. Prinsloo, Vierfontein	3	0	0
Mevr. D. J. Prinsloo, Vierfontein ...	1	0	0
Mnr. D. J. Prinsloo, Vierfontein	1	0	0
Mnr. C. H. Breytenbach (Ermelo) ...	5	0	0
Mevr. S. Nortje (gekollekteerd)	0	5	0
Mnr. J. van Wijk en Prinsloo, gekollekteerd in Potchefstroom	5	0	0
N. J. G. Jacobs, Nzn.	0	1	0
Adriana Jacobs	0	0	4
Marthje Viljoen (voor Oktober)	0	1	0
	£263	16	9

Dit is sinds maanden de eerste keer, dat er weer belangrijke giften zijn ingekomen. Onze oude trouwe vrienden, de familie Prinsloo, Br. C. K. Breytenbach, die zo trouw zijn belofte volbrengt, onze hartelike dank. Wanneer zullen de andere leden der kerk, die verleden jaar één pond of meer beloofden, dit zenden? Of denken ze, dat men de Allerhoogste wel wat kan beloven, maar het niet behoeft te volbrengen?

De andere bijdragen zijn van Marthje Viljoen, Vrede, P.k. Mafeking, die elke maand een shilling beloofd heeft en die nu eerlik stuurt. Zij is Standaard I gepasseerd en dankt de Heer, dat Hij haar leren gezegend heeft. Wij wensen die lieve dochter geluk en danken haar voor haar trouw. De Heer zal haar zeker belonen.

De andere kleine giften zijn van kindertjes uit Heidelberg, die hun ouders over de kweekschool hebben horen spreken en toen ook iets wilden geven. Wij danken hen en hopen dat vele ouders ook met hunne kinders over de kerk en hare belangen, en over het Koninkrijk Gods willen spreken. Het is een ware verkwikking te zien hoe de kinders worden aangespoord,

OOM SAREL.

DE APOKRIEFE BOEKEN.

V.

HET EERSTE BOEK DER MAKKABEE-EN.

Hoofdstuk VII begint met te berichten, dat er onder de Joden verdeeldheid komt.

Demetrius, zoon van Saleucus doodt Antiochus en ook Lysias en wordt koning van Syrië.

Tot hem komen alle ontevredenen uit Judea, aangevoerd door Alcinius, die hogepriester wil worden en beschuldigen Judas en zijn broeders van allerlei misdaden. De koning zendt Bacchides met een sterk leger, die Alcinius hogepriester maakt. Met verraad en mooie woorden tracht deze Judas te winnen, die hem niet vertrouwt. De Asidesen evenwel maken vrede, omdat zij Alcimus uit Aaron's geslacht vertrouwen, maar worden vermoord. Als noch Bacchides noch Alcimus tegen Judas kunnen bestaan, gaan zij terug naar de koning, die Nicanor, een vermaard krijgsoverste, zendt; deze tracht door mooie woorden Judas in handen te krijgen, wat niet gelukt. In grote nood bidden de priesters te Jerusalem de Here aan. Judas komt Nicanar tegemoet met drie duizend man, en verslaat zijn leger geheel, nadat deze het eerst in de slag was gevallen. Zo komt er rust in het land.

Judas hoort nu (Hoofdstuk VIII) van de macht en de goede regering der Romeinen, van hun overwinningen in Spanje, in Macedonië en Griekenland, en zendt gezanten naar Rome om met hen een verbond te sluiten. Dit gelukt, omdat zij in de Romeinse Senaat gehoor vonden, en zo brengen de afgevaardigden een brief uit Rome, waarin de voorwaarden van het verbond worden beschreven. Ondertussen stuurt Demetius (Hoofdst. IX) Bacchides en Alsimus weer met een groot leger naar Judea, dat moordend en vernielend optrekt naar Jerusalem. Judas, die drie duizend mannen bij zich had, ziet velen van hen weglopen, uit vrees voor de grote macht des vijands. De weinigen die trouw blijven, raden hem ook te vluchten, hetwelk hij weigert. In het gevecht slaat Judas de rechtervleugel van Bacchidus op de vlucht, maar de linkervleugel valt nu hem aan, en daar hij sneuvelt vluchten de Joden. Met grote rouw wordt hij begraven. Jonathan wordt nu de aanvoerder der Joden en niettegenstaande een grote hongersnood, en de vermoording door Bacchides van de vrienden der Makkabeeën, wreekt deze zich op zijn vijanden en drukt het leger der Syriërs achteruit. Daarna versterkt hij vele steden.

Alcimus sterft onder hevige pijnen.

De Syriërs verlaten nu het land, doch de vijanden der Makkabeeën weten te bewerken, dat Bacchides terugkeert, die Jonathan zoekt in handen te krijgen. Deze dit wetende doodt de verraders, levert slag aan Bacchides, die verslagen wordt, en nu vertoornd op zijn raadslieden met Jonathan vrede maakt.

Er was nu vrede in het land onder het bestuur van Jonathan.

Hoofdst. X. Alexander, de zoon van Antiochus, maakt oorlog met Demetrius, die uit politiek Jonathan aan zich zoekt te verbinden, door hem grote macht te geven. Dit doet ook Alexander, die vele geschenken stuurt. De Joden besluiten, de zijde van de laasten te kiezen, omdat zij Demetrius niet vertrouwen. In de oorlog tusschen deze twee koningen behoudt Alexander het veld. Demetrius vlucht en sneuwelt.

Jonathan wordt nu met eer overladen en uitgenodigd tot de bruiloft van Alexander met de dochter van Ptolemaeus, koning van Egijpte.

Inmiddels strijdt Demetrius zoon weer met Jonathan, die echter zijn krijgsoverste Apollonius bij Agata verslaat, deze stad inneemt en de tempel van Dagon verbrandt. Hoofdst. XI. De koning van Egijpte, Ptolemeus, maakt oorlog met Alexander, wie hij zijne dochter ontneemt, haar gevend aan Demetrius. Alexander wordt geslagen, vlucht naar Arabië, en wordt daar vermoord. Drie dagen later sterft ook Ptolemeus. Nu wordt Demetrius koning. Jonathan belegert de burgt Sion, en als hij verneemt dat Demetrius toornig is, reist hij hem tegemoet met vele geschenken, weet hem te vreden te stellen, en ontvangt van hem het hoogepriesterschap. Er is nu weer een tijd van vrede, zodat Demetrius zijn krijgsvolk ontslaat, dat nu ontevreden is, omdat de koning vreemd krijgsvolk aanhoudt. Een zekere Trijphon stelt zich aan het hoofd van die ontevredenen en een opstand brak uit. Demetrius zond nu om hulp naar Jonathan, die hem drie duizend Joden gaf, om de opstand te dempen. Als Demetrius voor die hulp allerlei beloften gedaan had, maar ze niet houdt, gaat Jonathan over tot Trijfon en koning Antiochus, die Demetrius tot vluchten noodzaakt. Jonathan verovert nu Askalon en Gaza, maar wordt bij het meer bijna geslagen door de krijgsoversten van Demetrius omdat zijn volgelingen hem verlieten. Als hij biddend tot God de strijd evenwel wint keeren de weggelopenen terug, zodat hij en Simeo nde benden van Demetrius verdrijft tot Kades toe.

In Hoofdst. XII. wordt ons bericht, dat Jonathan het verbond met de Romeinen vernieuwt; ook maakt hij een verbond met de Spartiaten, wat hem ook gelukt.

Jonathan hoort dat Demetrius II. tegen hem wil optrekken met een grotere macht dan ooit te voren, om hem in de nacht aan te vallen. Hij houdt zich daarom gereed, en als de vijanden dit horen, worden zij verschrikt en bevreesd, en vuren aangestoken hebbende om de Joden te misleiden, nemen zij de vlucht. De volgende morgen zet Jonathan hen na, maar kon ze niet bereiken, alleenlik nam hij veel buit. Jonathans broeder Simon neemt Joppa in: hij zelf versterkt Jerusalem, en wil ook Trijfon bestrijden. Deze evenwel voor Jonathan vreezend, houdt zich zeer vriendelik, ontvangt hem in Ptolemaïs met grote eer, maar overvalt hem, nadat al de Joodse soldaten naar huis zijn gezonden, en doodt allen die bij Jonathan gebleven waren.

Denkende dat hij nu de Joden kan onderbrengen, zendt hij een leger naar Galilea, maar voert niets uit, omdat de Joden als een man opkomen om zich tegen hem te verzetten.

BOEKBESPREKING.

Die Millennium. Een voorspelling door Johanna Brandt—van Warmeloo.

De schrijfster van "Die Kappie Kommando" heeft weer zich laten horen. Handelde het eerste boek over het verleden, dit laatste spreekt van de toekomst.

Evenals het eerste laat het zich aangenaam lezen. Het eerste deel (histories) behandelt zeven visioenen: t.w. van Paulus, van Constantijn de Grote, van zijn moeder Helena, van Peter Amiens, van Bartholomeus, van Nicolaas van Basle en Jeane d'Arc. Tegen de historiese waarde en getrouwheid valt nog wel wat in te brengen: Jeane d'Arc alleen is tamelik getrouw en met gloed getekend.

Het tweede deel geeft persoonlike visioenen; over de waarheid en getrouwheid kunnen en mogen wij niet oordelen. De schrijfster zegt zij heeft ze gehad en wij mogen dit niet ontkennen. Te oordelen over de betekenis er aan gehecht, wagen wij niet; het is te persoonlik. De tijd zal wel leren, welke waarde aan zulke voorspellingen te hechten zijn.

Om reeds te voren te schrijven onwaar of verbeelding, dat mogen wij niet, want Shakespeare heeft reeds terecht gezegd: Er zijn meer dingen tussen hemel en aarde dan waarvan wij dromen.

Wie aanleg heeft en lust voor zulke visioenen leze het boek; wie er geen smaak in heeft doe het ook maar, om kennis te krijgen van zulke dingen.

De druk en uitvoering zijn goed, ofschoon het omslag wat bont is en geen rust geeft.

van B.

* * *

Sketse uit de Vaderlandse Geskiedenis. Leesboek vir Skool en Huis, deur H. W. Kammeyer en H. H. van Rooijen.

Dit is nu waarlik en mooi boekje voor de scholen met Hollands medium. De schrijvers hebben een poging gewaagd om een leesboekje over de Vaderlandse geschiedenis in de Afrikaanse taal voor St. III. en IV. te geven. Naar ons inzien zijn ze zeer goed in hun arbeid geslaagd. De stof is in aantrekkelike vorm gekleed, de stijl is recht kinderlik, de afbeeldingen dragen niet weinig bij om de leerstof te verduideliken, en bovenal: de schrijvers trachten, zoals zij ook in hun "Voorberig" zeggen, "die leerling die leiding Gods met Land en Volk te doen zien", 'twelk toch het eigenlike doel van het onderwijs in de geschiedenis moet zijn.

Wij willen niet zeggen, dat er geen aanmerkingen op dit boekje te maken zijn. Op bladzij 10, bijv., wordt gezegd, dat dit die gewoonte was van die Portugese, om overal kruisen te plant. En dan volgt er: "Zulke vrome mense was hulle." In aanmerking genomen, de betekenis, die het woord "vroom" in het hedendaagse Hollands en Afrikaans heeft, komt het gebruik ervan in dit geval ons tamelik bedenkelik voor.

Aan de voet van dezelfde bladzijde wordt de naamsverandering van de Kaap aan de Koning van Portugal toegeschreven. Wij meenden, dat het nog altijd niet uitgemaakt is, of die verandering van die koning of van Vasco da Gama afkomstig is.

Op bladzij 31 vinden we als de kleuren van de Hollandse vlag aangegeven: "rooi, wit en blauw." I ndie tijd had de vlag geen rode, maar een oranje baan. De oorspronkelike oranje baan is pas vervangen door de rode na de bevrijding van het Franse juk in 1813.

Deze opmerkingen beletten ons echter niet de schrijvers geluk te wensen met hun werk, en wij hopen, dat zij aan hun plan, om de geschiedenis in concentriese leergangen te behandelen gevolg zullen geven.